

W UNII EUROPEJSKIEJ

Unijna inicjatywa *Europe INNOVA*

Maciej Podemski¹

Głównym celem inicjatywy *Europe INNOVA*, wdrożonej w 2006 roku przez Dyrektoriat Generalny Komisji Europejskiej — Przedsiębiorstwa i Przemysł, jest dostarczanie kompleksowej informacji na temat innowacyjności w gospodarce europejskiej oraz mobilizowanie i ułatwianie tworzenia sieci współpracy pomiędzy różnymi zainteresowanymi podmiotami. Inicjatywa ta ma skupić we wspólnym działaniu proinnowacyjne instytucje publiczne i prywatne, takie jak agencje innowacyjne, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości, stowarzyszenia przedsiębiorstw, instytucje finansowe i inne. Zadaniem jej jest również identyfikowanie oraz badanie czynników utrudniających i sprzyjających powstawaniu innowacji w poszczególnych sektorach gospodarki (np. w dziedzinie biotechnologii, żywności, chemii, technologii informatycznych i innych).

Inicjatywa *Europe INNOVA* składa się z wielu sektorowych projektów innowacyjnych i obejmuje:

- sektorowy punkt obserwacyjny (*Sectoral Innovation Watch*) — służący ocenie osiągnięć różnych sektorów przemysłu w zakresie innowacji oraz określaniu czynników wspierających innowacyjność i stanowiących dla niej wyzwanie;
- ogólnoeuropejskie sieci klastrów przemysłowych (*Cluster Networks*) — zgrupowane w ramach sektorów, służące identyfikacji i wymianie sprawdzonych rozwiązań w pokrewnych dziedzinach;
- sieci podmiotów finansujących badania (*Sectoral Financing Networks*) — zorganizowane w ramach sektorów, służące określeniu szczególnych potrzeb przedsiębiorstw w zakresie finansowania ich innowacyjności;
- panele innowacji (*Sectoral Innovation Panels*) — złożone z wysoko wykwalifikowanych ekspertów różnych sektorów przemysłu, przedstawicieli środowiska akademickiego i decydentów politycznych, służące zatwierdzaniu wyników projektów i sporządzaniu zaleceń politycznych;
- forum *Europe INNOVA* — wirtualna platforma, służąca kontaktom wszystkich inicjatyw związanych z polityką na rzecz innowacji i wymiany sprawdzonych rozwiązań.

Sektorowy punkt obserwacyjny

W celu wypracowania efektywnego programu rozwoju innowacyjności na poziomie narodowym, regionalnym i

europejskim niezbędna jest szczegółowa analiza innowacyjności poszczególnych branż przemysłowych. Zadaniem sektorowego punktu obserwacyjnego jest właśnie przeprowadzenie takiej analizy. Rezultaty studiów analitycznych, ułatwiające zrozumienie zarówno czynników wspomagających innowacyjność poszczególnych sektorów przemysłowych w Unii Europejskiej, jak i istniejących barier hamujących tę innowacyjność, będą przekazywane politykom unijnym zajmującym się wspieraniem innowacyjności oraz zainteresowanym przedsiębiorcom.

Kolejnym zadaniem sektorowego punktu obserwacyjnego jest określanie stopnia zróżnicowania innowacyjności w poszczególnych sektorach przemysłowych oraz wyjaśnianie powodów takiego stanu rzeczy. W ramach tego projektu rozwijane są nowe modele innowacyjności dla różnych sektorów, przeprowadzane są analizy statystyczne i badane różne aspekty jakościowe działalności innowacyjnej. Wyniki tych badań oraz wynikające z nich wnioski dla unijnej polityki rozwoju innowacyjności są okresowo dyskutowane w gronie specjalistów, tworzących tzw. panele innowacyjności.

Podczas pierwszego etapu realizacji projektu sektorowego punktu obserwacyjnego (lata 2006–2008) przestudiowano stan rozwoju innowacyjności w następujących dziewięciu sektorach: biotechnologia, żywność i napoje, maszyny i wyposażenie fabryk, tekstylia, produkty chemiczne, technologie informatyczne i komunikacyjne, przestrzeń kosmiczna i astronautyka oraz motoryzacja. Poza tym przeanalizowano dwa bardziej ogólne problemy: ekoinnowacyjność oraz zagadnienie szybko rozwijających się małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), zwanych „gazetkami”.

Wyniki uzyskane podczas tego etapu prac przedstawiono w raporcie wydanym w 2008 roku w Wiedniu. Zawarto w nim szczegółowe analizy stanu innowacyjności w każdym z przebadanych sektorów przemysłowych oraz wnioski dotyczące niezbędnych decyzji Unii Europejskiej. Wskazano m.in. na to, że w wielu przypadkach innowacyjne rozwiązania dostarczane są przedsiębiorstwom nie tyle przez instytucje badawczo-rozwojowe, ale przez transfer nowoczesnych technologii z bardziej rozwiniętych krajów przemysłowych. Silny związek z ośrodkami badawczymi występuje przede wszystkim w krajach o silnych gospodarstwach, podczas gdy w krajach biedniejszych większego znaczenia nabiera transfer technologii. Zróżnicowanie to powinna uwzględniać przyszła unijna polityka wsparcia rozwoju innowacyjności w poszczególnych krajach unijnych. Poza tym duży wpływ na potencjał innowacyjny danego kraju ma struktura jego przemysłu. Taka narodowa specjalność musi być również uwzględniana w polityce Unii Europejskiej.

¹EuroGeoConsulting, ul. Jesionowa 36A, 05-816 Michalowiec; maciej.podemski@egconsulting.com.pl

Niemniej ważnymi problemami krajów unijnych, które powinny być wzięte pod uwagę przez polityków, są braki wykwalifikowanej kadry oraz niedostatki finansowe.

Podczas niedawno podjętego drugiego etapu realizacji projektu sektorowego punktu obserwacyjnego, przewidzianego na lata 2008–2010, planowana jest analiza następujących dziewięciu sektorów przemysłowych: biotechnologia, żywność i napoje, tekstylia, urządzenia elektryczne i optyczne, przestrzeń kosmiczna i astronautyka, motoryzacja, budownictwo, wysoko specjalistyczne usługi oraz handel hurtowy i detaliczny. Z zagadnień ogólniejszych analizowane będą problemy ekoinnowacyjności, szybko rozwijających się małych i średnich przedsiębiorstw, rynków pionierskich (wiodących), innowacyjności w zakresie organizacji pracy oraz przemysłowych specjalności narodowych.

Ogólnoeuropejskie sieci klastrów przemysłowych

Najbardziej konkurencyjną i innowacyjną działalność rozwijają obecnie w Unii Europejskiej tzw. klastry przemysłowe, czyli zespoły (sieci) niezależnych firm, instytucji badawczych, pośredników finansowych oraz głównych odbiorców produktów danej branży. Unijna inicjatywa *Europe INNOVA* oferuje takim zespołom tworzenie warunków do wymiany doświadczeń w zakresie zarządzania i wzmacniania potencjału konkurencyjnego w skali światowej. W tym celu przewidziano utworzenie sieci klastrów przemysłowych *Europe INNOVA*, które mają wzmacniać systemy innowacyjne, pomagać w dalszym rozwoju najlepszym klastrów i ukierunkowywać politykę unijną w zakresie innowacyjności.

Każda z tych sieci będzie miała możliwość rozwijania, testowania i wdrażania nowych rozwiązań organizacyjnych i menadżerskich, uruchamiania projektów wymagających rozwiniętej współpracy wielu instytucji, na przykład w dziedzinie transferu technologicznego, powiększania ekonomicznych efektów działalności klastrów m.in. przez tworzenie nowych, pochodnych przedsiębiorstw (tzw. *spin-offs*), a także wpływania na politykę unijną w zakresie swojego sektora.

Obecnie *Europe INNOVA* posiada 21 klastrów firm, które zajmują się poszukiwaniem doskonalszych narzędzi zarządzania innowacjami. Każda z tych sieci dysponuje budżetem w wysokości 1 mln euro, na okres 2 i pół roku.

Sieci podmiotów finansujących badania

O sukcesie rozwoju innowacyjności w krajach Unii Europejskiej decydować będzie dostępność finansowania poszczególnych działań. Szczególnie ważne jest to w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw. W europejskim systemie finansowania innowacyjności istnieje nadal wiele przeszkód. Inicjatywa *Europe INNOVA* ma te przeszkody zidentyfikować i wypracować sposoby pokonywania barier finansowych. Przykładem takiej bariery jest np. problem finansowania początkowych stadiów projektów innowacyjnych. Jego rozwiązanie jest w chwili obecnej możliwe jedynie poprzez model finansowania publiczno-prywatnego.

Projekt *Europe INNOVA* zamierza zorganizować sieci finansujące rozwój innowacyjności w poszczególnych sek-

torach przemysłowych. Mają się one specjalizować w problemach tych sektorów, identyfikując innowacyjne dziedziny wymagające wsparcia finansowego. Mają być także wsparciem w pisaniu planów biznesowych i w poszukiwaniu źródeł finansowania. W chwili obecnej działa już w ramach *Europe INNOVA* dziesięć takich sieci. Związane są one z przemysłem tekstylnym (*NetFinTex*), budownictwem (*Build-Nova*), żywnością i napojami (ENFFI), energetyką (EIFN), biotechnologią (*AFIBIO biotech*, *InJection — medical devices*), technologią informatyczną i komunikacyjną (*Gate2Start*, *ACHIEVE*) oraz przestrzenią kosmiczną (*INVESaT*, *FinanceSpace*).

Panele innowacji

Panele innowacji grupujące wysokiej klasy ekspertów europejskich stanowią podstawowy element inicjatywy *Europe INNOVA*. One to bowiem oceniają ostatecznie dorobek pozostałych członów inicjatywy i wskazują kierunek dalszych studiów i działań. Podczas pierwszego etapu realizacji inicjatywy (2006–2008) przeprowadzono pięć panelowych dyskusji. Dotyczyły one sytuacji w takich dziedzinach, jak motoryzacja, biotechnologia, eko-innowacje, energetyka, technologia informatyczna i komunikacyjna, przestrzeń kosmiczna, tekstylia oraz małe i średnie przedsiębiorstwa.

Podczas drugiego etapu realizacji inicjatywy (2008–2010) zaplanowano przeprowadzenie dyskusji panelowych na bardziej „przekrojowe” tematy: eko-innowacje, małe i średnie przedsiębiorstwa, innowacje organizacyjne, rynki pionierskie oraz specjalności narodowe.

Od 2009 roku druga faza inicjatywy *Europe INNOVA* zorientowana będzie na rozwój i testowanie nowych, praktycznych usług wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności dla przedsiębiorstw początkujących. Nowy zestaw działań skupiać się będzie poza tym na trzech priorytetowych obszarach:

- klastrów ponadnarodowych,
- usług opartych na wiedzy,
- innowacji ekologicznych.

Forum *Europe INNOVA*

Powyższe forum uruchomione zostało na stronie internetowej inicjatywy *Europe INNOVA* dla wirtualnego organizowania wsparcia środowisk zainteresowanych rozwojem innowacyjności w Unii Europejskiej. Jest to miejsce dyskusji, zarówno publicznych, jak i organizowanych dla ograniczonego grona użytkowników. W obydwu przypadkach wymagana jest rejestracja dyskutantów, przy czym w przypadku dyskusji w zamkniętym gronie o wpisaniu na listę uczestników decyduje koordynator. Decyzja taka zapada zwykle w ciągu pięciu dni od przesłania zgłoszenia.

Źródła:

What is the right strategy for more innovation in Europe? Drivers and challenges for innovation performance at the sector level. Synthesis Report, prepared by Andreas Reinstaller, Fabian Unterlass, Austrian Institute for Economic Research (WIFO), Vienna, June 4th 2008

<http://www.europe-innova.org/index.js>